

Tegevusaruanne: Meede 2 Varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid

Periood: 01.03. – 31.08.2013.a.

Koht: Ida-Virumaa, Lüganuse vald, Lüganuse alevik

Vaatleja: Hagbard Räis, Töövõtuleping nr PR-9-2-2

Töö teema: Mesilasperede varroalestaga nakatumise diagnostiline hindamine ja looduslähedaste ravivõtete efektiivsuse hindamine.

Varroalestade arvukuse hindamine toimus Hagbard Räisile kuuluvas mesilas, mille aadress on : Lüganuse alevik, Lüganuse vald, Ida-Virumaa.

Varroalesta loendamist teostas Hagbard Räis, mob. 508 4450; e-mail hagbard.rais@gmail.com.
Mesila tootmissuund: hobimesila 19 mesilasperega.

Mesila on registreeritud PRIA-s nr. EE25960

Taru tüüp: penoplastist korpustarud, põhjades oleva 25x25cm ventilatsiooniavaga, pesakorpusteks kasutan langstrothi ja farrari korpuseid erinevates kombinatsioonides (1 langstroth + 1 farrar või 2-3 farrarit).

Põhilised korjetaimed: pajud, iminõges, pihlakas, viljapuud ja marjapõõsad, valge-, roosa-, ja punane ristik, vaarikas, pärn, põdrakanep ja erinevatel aastatel võib olla oluliseks korjetaimeks ka suviraps.

Mesilas on kevadiste langetisproovide põhjal diagnoositud nõrk varroatoosi ja noseматоosi nakkus.

Mesila kuulus ka mesilasperede terviseuuringute projekti 2012-2013 valimisse.

2012.a. septembris võetud 10-st elus mesilaste proovidest leiti 100 mesilase kohta 0-13 varroalesta. Peale Veterinaar- ja Toidulaboratooriumist vastuste saamist teostas 22.10.2012 mesilasperede ravimise kahekordselt Beevital HiveCleaniga tilgutamise teel.

Mesilasperede väljalangemine talvitumise perioodil on olnud järgmine:

2011-2012	10%
2012-2013	25%

Perede varroalestaga nakatumise kindlakstegemisel on kasutatud standardseid penoplastist tarupõhjasid. Nimetatud põhjades on restiga kaetud ventilatsiooniava mõõtudega 28,5x25,5cm. Ventilatsiooniava alla oli lestade loendamiseks asetatud ruudustikuga loendusplaat. Ventilatsiooniava moodustab üldisest põhja pinnast 39,28%, seega peaks varisenud lestade üldarvude teadasaamiseks korrutama loetud lestade arvu ca 2,5-ga.

Mesilasperedes alustati varroalesta seirega 11.05.2013.a. Loendamist tehti keskmiselt korra nädalas. Lisaks lestade loendamisele loendusplaatidelt eemaldati mesilasperedest ka kaanetatud lesehaudet, mis uuringu eesmärgil ka lahti kaanetati.

Kuni 31.juulini ei leitud uuritavates peredes loendusplaatidelt ega lahtikaanetatud lesehaudmest mitte ühtegi varroalesta. Alates 31.juulist hakkas peredest varisema 1-2 lesta ööpäevas ja alates 10.augustist varises juba kuni 3 lesta ööpäevas.

Meevõtmise ja talvepesade moodustamine sai 2013 aastal lõpetatud 17.augustil, mille järgselt plaanis teha peredele varroalesta vastast ravi Leo Vari poolt arendatava gaasileeklambil töötava oblikhappeaurutiga. Kahjuks see ei õnnestunud kuna esimesel katsetusel purunes aurusti spiraal. Hilisemal uurimisel võis olla tegu materjaliveaga. Õnneks ei olnud esmasel katsetusel tegemist oblikhappe lahusega vaid ainult piiritusega ja ma ei olnud ka mesilas kuna aurustist väljuv leek oli üsna aukartustäratav.

Seega lükkus esmane oblikhappega ravimine edasi kuni 25.augustini, millal ma seda teostasin akult töötava varrox aurutiga.

Ravi järgse 3 päevase loendustsükli ajal langes olenevalt perest alla 32 kuni 167 lesta. Loendatud lestade arvud on korrelatsioonis juba eelneva seire käigus loendatud lestade arvuga – peredes, kus lesta hakkas langema varem ja suuremates kogustes, oli ka ravile järgnev lestade langemine suurem.

Eelneva kahe aasta jooksul olen teostanud mesilasperede varroatoosi vastast ravi kohe meevõtu järgselt bayvaroliga 6 nädala jooksul (augusti teisest poolest kuni septembri lõpuni). Ja lõpetuseks veel oktoobri viimastel nädalatel 1 või 2 kordselt nädalase vahega Beevital HiveCleaniga tilgutamise teel 25-30 ml pere kohta.

Kevadist ravi ei ole kunagi teostanud.

Varroalestate loendustabel

Kuupäev	Lestade arv				Tegevused	Märkused
	Pere 4	Pere 5	Pere 7	Pere 8		
11.05.13	0	0	0	0		
kuni						
28.07.13	0	0	0	0		
31.07.13	0	0	1	0		
01.08.13	1	0	0	1		
02.08.13	0	0	0	0		
03.08.13	2	0	1	2		
10.08.13	1	0	3	1		
17.08.13	0	0	2	3		
24.08.13	2	0	3	2		
25.08.13	2	2	3	1	ravi oblikhappe auruga	varrox aurutipann
26.08.13	39	19	89	51		
27.08.13	22	12	55	27		
28.08.13	5	1	23	5		
Summad:	66	32	167	83		

Järeldused:

Kuigi kuni juulikuu lõpuni ei esinenud seire teostamise päevadel mitte ühegi varroalesta varisemist, siis ei tähenda see seda, et mesinik võiks valvsust kaotada. Seda näitab ka oblikhappega tehtud ravile järgnev lestade varisemine.

Selleks, et lestade arvukus oleks korjeperioodil võimalikult väike, tuleks mesilasperesid ennetavalt ravida ka kevadel isegi siis kui lesta loendusplaatidelt ei leita. Selleks on hea kasutada näiteks oblikhappe auru, mida saab uuemate aurutitega teha väikese ajakuluga ja piisavalt täpselt doseerida. Varroalest ei kao mesilasperest mitte kuskile, teda tuleb teadlikult hävitada, et mesilaspere suudaks normaalselt talvituda ja järgmisel kevadel hoogsalt edasi elada.